

Iwan Baan

A

Architect Kazuyo Sejima van het beroemde Japanse bureau Sanaa, de Burkinese Pritzker Prize-winnaar Francis Kéré, de gevierde Nederlandse ontwerpers Petra Blaisse en Florian Idenburg – welke ‘starchitect’ zat er eigenlijk niet, afgelopen zaterdag, aan de lange tafel van een restaurant in Amsterdam-Noord? Vanuit de hele wereld waren ze naar Nederland gevlogen. Niet voor een conferentie over de toekomst van het vak, maar voor een 50ste verjaardag. En niet die van een collega-architect, maar voor die van Iwan Baan.

Bij het grote publiek is Baan vrij onbekend, maar hij geldt als ‘s werelds bekendste architectuurfotograaf. Hij heeft voor en met al die sterarchitecten gewerkt – en met vrijwel al zijn opdrachtgevers raakte hij bevriend, zo toonde de tafelbezetting. Wat maakt Baan en zijn werk zo bijzonder? ‘Iwan heeft de mens in de architectuurfotografie gebracht’, zegt Idenburg, die zijn bureau in New York heeft, en het feestje organiseerde.

A Architectuurfotografie is van oudsher gericht

op het vastleggen van de vorm van een gebouw, dat architecten graag in onberispelijke staat laten zien; zonder bewoners. De beroemde Amerikaanse architectuurfotograaf Julius Schulman (1910-2009) nam voor het fotograferen van villa’s eigen meubels mee en fotomodellen als ‘attributen’ om zijn composities te perfectioneren. Baan doet het anders. Hij is geïnteresseerd in hoe mensen gebouwen gebruiken en hoe plekken in de loop van de tijd veranderen. ‘Ik ben nieuwsgierig naar alles, ik fotografeer *the good, the bad and the ugly*’, zei hij in een lezing voor studenten van de TU Delft.

Iwan Baan (1975, Hilversum) groeit op in Zeist, waar hij naar de Vrije School gaat. Zijn passie voor fotografie ontstaat als hij op zijn 12de een camera krijgt van zijn oma. Aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag volgt hij een fotografieopleiding, maar een diploma krijgt hij niet; zijn docenten vinden hem niet goed genoeg. Het weerhoudt hem er niet van aan de slag te gaan als documentairefotograaf.

I In 2004 leert hij architect Rem Koolhaas kennen,

die dan bezig is met het hoofdkantoor van de Chinese staatstelevisie in Beijing. Koolhaas is gecharmeerd van Baans observerende blik en dynamische foto’s en geeft hem opdracht de bouw vast te leggen. Baan wil niet alleen de totstandkoming van de spectaculaire staalconstructie tonen, maar ook de tienduizend bouwvakkers fotograferen die eraan werken en die op de bouwplaats wonen.

Op vrije momenten trekt hij door de stad om vast te leggen hoe Beijing verandert in aanloop naar de Olympische Spelen van 2008. Baan maakt indruk; hij werkt snel, zonder statief of assistenten, klimt op de metershoge steigers om van bovenaf foto’s te maken. Hij heeft een feilloos gevoel voor lichtval en timing en stelt mensen op hun gemak, wat vaak sponta-



Foto van Iwan Baan vanuit een gevelholte van het door Toyo Ito ontworpen Opera House in Taichung, Taiwan.

Foto Iwan Baan

De favoriete fotograaf van toparchitecten

Iwan Baan is de meest gevraagde architectuurfotograaf ter wereld. De Nederlander is werkzaam voor – en bevriend met – wereldberoemde architecten als Rem Koolhaas, Toyo Ito, Francis Kéré en Kazuyo Sejima. ‘In Afrika, Azië en Amerika; iedereen loopt met Iwan weg.’

Door **Kirsten Hannema**

B Baan introduceert nieuwe technieken in de architectuurfotografie.

Hij maakt een spiegelende, gladde stalen bol die hij in maquettes plaatst om ruimtes 360 graden in beeld te brengen. Hij huurt een helikopter om steden vanuit de lucht te fotograferen en bouwt een drone om een drijvende school in Nigeria van bovenaf vast te leggen.

Voor een reportage over dorpen in Burkina Faso – een samenwerking met Francis Kéré – bedenkt hij een manier om de donkere ruimtes in de lemen huizen voor de kijker ervaarbaar te maken: hij drukt de foto’s af op zwart papier, in witte, zilveren en gekleurde inktlagen.

De helft van het jaar vliegt hij over de hele wereld. Een derde van zijn tijd besteedt hij aan opdrachten, de rest aan eigen werk. Zo maakt hij een boek

over een nooit afgebouwde betonnen flat in Caracas, Venezuela, die door krakers in een zelf-georganiseerde gemeenschap is veranderd. ‘De camera is een perfect excuus om overal binnen te komen’, aldus Baan.

Idenburg vertelt over een – door zijn bureau ontworpen – complex voor sociale woningbouw in Mexico, dat Baan fotografeerde. ‘Op de eerste foto doet een bewoner schuchter de deur open, even later toont hij trots zijn tatoeages in de woonkamer.’

‘In Afrika, Azië en Amerika; iedereen loopt met Iwan weg’, zegt architect en jeugdvriend Jorrit Houwert. ‘Vanwege zijn geweldige foto’s, die soms nog mooier zijn dan het gebouw in werkelijkheid. Maar ook omdat hij goedlachs is, ontwapenend en oprecht geïnteresseerd. Iwan slaagt erin om van zijn werk zijn vrienden te maken.’

3x

**IWAN
BAAN**



Foto Jonas Eriksson

■ **Baan is in New York als in 2012 orkaan Sandy de stad treft.** De nacht daarop huurt hij een helikopter om de door stroomuitval halfduistere stad vast te leggen. De foto haalt de cover van *New York Magazine*.

■ **In 2023 was in het Vitra Design Museum in Wheel am Rhein een overzichtstentoonstelling van Baans werk: *Moments in Architecture*.**

■ **Als het American Center in Rome hem in 2023 belt met de vraag of hij materiaal heeft voor een expositie, staat Baan net voor het Caesar Palace Hotel in Las Vegas.** Hij bedenkt om beide steden te fotograferen en ‘rijmende’ beelden naar elkaar te plaatsen in een boek: *Rome-Las Vegas*.